

جامعہ اسلامیہ

■ زمین و انقلاب در ایران ۱۳۶۰-۱۳۴۰

۷۰۰۰۰ تومان

اریک ج. هوگلند/ فیروزه مهاجر، ۳۱۲ ص، ۱۴۰۰
 اصلاحات ارضی نه فقط به دلیل تغییرات جامعه شناختی ای که در کشور به وجود آورد، بلکه از منظر تغییرات سیاسی نیز از اهمیت برخوردار است. این تغییرات که در سال های دهه ۱۳۴۰ به صورت تضعیف نیروهای سیاسی فعال و همچنین وابستگی مالکان بزرگ به دولت رخ نمود، در سال های دهه پنجاه و با بروز مشکلات جدی در پیشبرد این برنامه که در عین حال با افزایش آگاهی روستائیان نسبت به موقعیت فرودست اجتماعی خویش، افت تولید کشاورزی و جابجایی های کلان جمعیتی همراه بود، زمینه برآمدن نیروهای سیاسی جدیدی را در صحنه سیاسی کشور فراهم کرد.

■ اصلاحات ارضی در کردستان

۱۳۵۳-۱۳۴۱

۹۰۰۰۰ تومان

منطق استقرار، پیامدهای اجتماعی و تبعات سیاسی
 شهین رعنائی، ۶۷۲ ص، ۱۳۹۷
 اصلاحات ارضی در ایران که قرار بود رابطه ارباب-رعیتی را در کشور ملغی سازد و زارع را به دهقان صاحب زمین و ارباب را به مالک اراضی کشاورزی مکانیزه تبدیل کند، هم برنامه ای بود برای نوسازی کشاورزی، هم پروژه ای برای برقراری پیوندی مستحکم میان شهر و روستا. اصلاحات ارضی در عین حال پروژه ای سیاسی بود برای برکشیدن ساکنان دور افتاده ترین روستاهای کشور در مقام اعضای یک ملت واحد که بنا بود آشکارترین نشانه تجلی اش شخص محمدرضا پهلوی باشد در مقام شاهنشاه ایران. پس از طی سه مرحله، این مهم ترین برنامه تمامی دوران سلطنت محمدرضاشاه، رابطه ارباب-رعیتی را دچار دگرگونی ساخت اما نه، توانست مالک و زارع را در یک سطح بنشانند و نه، تولید کشاورزی را در کشور افزایش دهد؛ در مکانیزه کردن کشاورزی توفیقی نداشت و همچنین نتوانست اشتغال روستایی را بهبود بخشد. نهایتاً، به مهم ترین وعده اش یعنی زدودن فقر از چهره روستاهای کشور نیز عمل نکرد.
 چنین انحرافی از اهداف اولیه، بدون ورود به جزئیات ناظر بر منطق استقرار این برنامه قابل درک نیست. منطقی که در این کتاب و در مورد استان کردستان، گام به گام و روستا به روستا پیگیری و توصیف شده و همه پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و سیاسی اش مورد مذاقه قرار گرفته اند.

۳۰۰۰۰ تومان

■ آریان، به گرد یک درفش

پیش‌درآمدی بر اندیشه نژادگرایی در ایران معاصر، زندگی‌نامه و گزیده آثار آریا پارت، شروین باوند کاوه بیات و مصطفی نوری

تبدیل هویت ایرانی در مقام یک پدیدهٔ کهن و دیرپای تاریخی به صورت مبنایی جهت شکل دادن به یک دولت-ملت جدید ایرانی فرایندی است که حداقل از اواسط قرن نوزدهم میلادی به صورت جدی آغاز گشت. آنچه در این مجموعه ارائه می‌شود گوشه‌ای است از همین سعی و تلاش با تأکید بر یکی از عناصر مفروض از یک پیشینهٔ تاریخی و قومی که عبارت باشد از بحث نژاد و تلفیق آن با یکی از آخرین روش‌های دولت‌ملت‌سازی اروپا در سالهای بین دو جنگ اول و دوم جهانی.

۵۰۰۰۰ تومان

■ روشنفکران و دولت در ایران

سیاست، گفتار و تنگنای اصالت
نگین نبوی / حسن فشارکی، ۱۳۹۹، ۳۱۰ ص

کتاب روشنفکران و دولت، روایت تغییری مهم و اساسی است در اندیشهٔ روشنفکران ایران در فاصلهٔ سال‌های دههٔ ۱۳۲۰ تا سال‌هایی که به انقلاب ۱۳۵۷ انجامید. اینکه کدام عوامل در این تغییر مؤثر بوده‌اند، چگونگی این تغییر و نتایج آن بر فضای فکری و سیاسی کشور در این کتاب با رجوع به نوشته‌هایی بررسی شده‌است که در سال‌های اخیر کمتر مورد توجه تاریخ‌نگاران قرار گرفته‌اند. حاصل کار، تصویری است که هم از پویایی و تغییرپذیری تفکر روشنفکری ایران در این سه دهه حکایت می‌کند و هم از وجود جریانی قوی در طیف روشنفکری ایران که ابعاد آن را نمی‌توان آنچنان که معمول است فقط با مطالعهٔ آراء و عقاید تعداد معدودی از روشنفکران که در زمرهٔ مشهورترین‌ها به شمار می‌آیند، به درستی دریافت.

۳۰۰۰۰ تومان

■ دوران سخت در سرزمین‌های فراوانی

سیاست‌های نفت در ایران و آندونزی
بنیامین اسمیت / علی طیبی، ۱۳۹۷

چرا برخی از کشورهای نفت‌خیز از پس بحران‌هایی که در دوران‌های رکود حاصل از کاهش درآمدهای نفتی‌شان با آنها مواجه می‌شوند بر می‌آیند و برخی دیگر نه؟ هیچ‌کدام از دو نظریهٔ شناخته‌شدهٔ «دولت رانتی» و «نفزین منابع» که بر توصیف و توضیح علل فروپاشی دولت‌های نفتی در دوران‌های رکود متمرکز هستند توان پاسخگویی به این پرسش را ندارند. در این کتاب، تلاش می‌شود که با بهره‌گیری از مکتب نهادگرایی تاریخی که بر «وابستگی به سیر» تأکید دارد، پاسخی به این پرسش‌ها داده شود.

۵۰۰۰۰ تومان

■ اقتصاد سیاسی اشتغال زنان ایران

۱۳۸۷-۱۳۵۷

رکسانا بهرامی تاش، هادی صالحی اصفهانی / مهشید کریمایی، ۱۳۹۷
 اشتغال مهم‌ترین و غنی‌ترین شیوه حضور در فضای عمومی و مشارکت در آن است و نه فقط منبعی برای کسب درآمد است که همچنین میانجی داوری فرد از خود و سنجش محیط پیرامون‌اش. اشتغال، موجب خروج فرد از فضای خصوصی و خانوادگی است و قدم گذاشتن در فضاهایی که هم می‌تواند افق منفعتی و منقبتی بی‌شماری را بر وی بگشاید و هم او را در معرض آسیب‌های گوناگون قرار دهد. این مسائل که مقالات کتاب حاضر تلاش کرده‌اند لایه‌های گوناگون آن را در فاصله سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۷ در ایران ناظر بر موقعیت زنان مورد توجه قرار دهند، به نحو چشم‌گیری هم با مداخله دولت‌ها در امر اشتغال - پدیده‌های متعلق به دوران متقدم سرمایه‌داری - و هم مداخلات بین‌المللی - پدیده‌ای متعلق به دوران متأخر این نظام اقتصادی - تشدید می‌شود.

۲۸۰۰۰ تومان

■ رد پای تزلزل

رمان تاریخی ایران ۱۳۲۰-۱۳۰۰

کامران سپهران، ۱۷۶ ص، ۱۳۹۹

تاکنون تاریخ‌نگاری‌های ادبی مرسوم، ادبیات داستانی دوره بیست‌ساله را با مفاهیم ایدئولوژی ناسیونالیسم و ادبیات‌گریز تبیین کرده‌اند. کتاب حاضر با مطالعه رمان‌های تاریخی این دوره و هم‌زمان نگاه به صحنه ادبیات جهانی پرتویی تازه بر این حوزه مطالعاتی می‌افکند.

۱۰۰۰۰۰ تومان

■ انقلاب اجتماعی

سیاست و دولت رفاه در ایران

کوان هریس / محمدرضا فدایی، ۱۴۰۰

کارکرد سیاست‌گذاری اجتماعی در جلب پشتیبانی برخی گروه‌های اجتماعی از دولت و پیشگیری از تبدیل گروه‌های دیگر به نیروهای متخاصم، امری پذیرفته شده است. آنچه کم‌تر شناخته شده است، تبعات اجتماعی و سیاسی این سیاست‌گذاری‌هاست. به عبارت دیگر، اینکه هدف تمامی دولت‌ها در اتخاذ سیاست‌های اجتماعی و رفاهی همواره ایجاد ثبات در چارچوب یک نظام سیاسی مشخص است، بدین معنا نیست که افراد و اقشار اجتماعی‌ای که از فرصت به‌دست آمده توسط این سیاست‌ها بهره برده‌اند، همواره به همان سمت و سویی خواهند رفت که دولت‌ها در آغاز کار مشخص کرده بودند. کتاب حاضر، مروری است بر تاریخ سیاست‌گذاری اجتماعی و رفاهی در ایران از هنگام تأسیس حکومت پهلوی تا امروز و تبعات خواسته و ناخواسته آن بر تحولات اجتماعی و سیاسی کشور.

۸۵۰۰۰ تومان

■ توسعه و تخریب

بررسی سیاست‌های محیط‌زیستی دولت ایران
طی برنامه‌های عمرانی (۱۳۵۷-۱۳۲۷)
مهدی رفعتی‌پناه مهرآبادی، ۵۷۲ ص، ۱۳۹۸

اتخاذ الگوی نهادی در سیاست‌گذاری‌های ناظر بر حفاظت از محیط زیست در دوران پهلوی دوم که حل و فصل مسائل و مشکلات در این حوزه را در تدوین قوانینی می‌دید که منحصرأ بر نقش نهادهای دولتی متمرکز بودند، در اکثر قریب به اتفاق موارد به شکست این سیاست‌ها منجر گشت. اتخاذ الگویی که خود حاصل نگاه اقتدارگرایانه صرف به نقش دولت به‌عنوان فعال مایشاء در پیشبرد سیاست‌ها بود و در نتیجه، فروکاستن نقش سایر کنشگران به پذیرش منفعلانه آنها. اتخاذ این الگو هم دولت را از جلب مشارکت عمومی برای پیشبرد سیاست‌هایش محروم کرد و هم به گسترش تعارضات میان نهادهای هر روز پرشمارتری در دولت دامن زد که هر یک فقط از دریچه مسئولیت‌ها و وظائف خود به موضوع محیط‌زیست توجه می‌کردند و دارای اولویت‌های متفاوت و گاه متضاد با یکدیگر در این زمینه بودند.

۴۵۰۰۰ تومان

■ نوسازی و دگرگونی

بررسی تأثیر تغییرات اجتماعی بر نهاد خانواده در ایران (۵۷-۱۳۳۵)
محمدحسن پورقنبر، ۱۳۹۸

سال‌های میانی دهه ۱۳۳۰ تا سال‌های پایانی دهه ۱۳۵۰، دوره‌ای محوری در تاریخ معاصر ایران به‌شمار می‌رود. طی این دوره، از اتکای اقتصاد به کشاورزی کاسته شد و صنعت جایگاه مهمی در این ساختار پیدا کرد. شهرنشینی رشدی شتابان یافت، دسترسی شهرنشینان به آموزش و بهداشت تسهیل شد و حکومت موفق گردید بخش‌های زیادی از زندگی اجتماعی و فرهنگی در کشور را که تا پیش از این دوره، از دسترس خارج بودند، تحت حاکمیت خود بیاورد. کتاب حاضر به دگرگونی نهاد خانواده در نتیجه این تغییرات می‌پردازد.

هم حکومت ایران و هم آن نیروهای خارجی‌ای که وی را به اتخاذ سیاست‌هایی تشویق کردند که به این تغییرات انجامید همگی بر اتکای این برنامه‌ها به نظریه مدرنیزاسیون یا نوسازی اصرار داشتند. از این رو در این کتاب نیز همین نظریه، چارچوب سنجش تأثیر این برنامه‌ها بر نهاد خانواده می‌باشد. حاصل کار، ارزیابی تأثیر نوسازی اجتماعی بر نهاد خانواده است و همچنین، سنجش خود نظریه مدرنیزاسیون به‌مثابه یک ایدئولوژی.

■ محیط مصنوع و شکل‌گیری طبقه کارگر صنعتی

تاریخ اجتماعی کار در صنعت نفت ایران ۱۳۲۰-۱۲۸۷

۹۰۰۰۰ تومان

کاوه احسانی/ مارال لطیفی، ۶۴۲ ص، ۱۳۹۸

صد سال است که نفت و درآمدش در مرکز تمامی تحولات تاریخ معاصر کشور قرار دارد و با اینهمه، تاریخ این صنعت و فراز و فرودهایش تقریباً هیچگاه همچون یک تاریخ اجتماعی مورد بررسی قرار نگرفته‌است. آنچه در اختیار داریم، کنکاش در باب تبعات سیاسی این صنعت است بر دولت‌ها و منتقدان و مخالفان‌شان، پیامدهای اقتصادی این صنعت و نهایتاً تأثیر متقابل وجوه اقتصادی و سیاسی آن، یعنی اقتصاد سیاسی نفت.

کتاب حاضر باب ورودی است بر مبحث تاریخ اجتماعی صنعت نفت در ایران از منظر شکل‌گیری طبقه کارگر صنعتی در استان خوزستان. زاویه ورود به این مبحث، زاویه‌ای فضایی و جغرافیایی است و مشخصاً بر شکل‌گیری محیط مصنوع نفتی در شهر پالایشگاهی آبادان تمرکز دارد و کنش‌ها و تعاملات کنشگران اجتماعی دخیل در ساختن این شهر صنعتی را بررسی می‌کند.

■ مواجهه با بیکاری در ایران (۵۶ - ۱۳۴۰)

۳۵۰۰۰ تومان

امتناع از پذیرش، اختلال در بازنمایی

محمدجواد عبدالهی، ۲۷۲ ص، ۱۳۹۹

با بررسی شیوه مواجهه با پدیده بیکاری در فاصله سال‌های ۱۳۴۰ و ۱۳۵۶، این کتاب در صدد شناسایی یکی از عواملی است که می‌تواند بحران اقتصادی حاصل از شتاب گرفتن صنعتی شدن کشور و گسترش ناهنجاری اجتماعی ناظر بر مدرنیزاسیون را به یکدیگر پیوند دهد. معضلی که به هنگام ظهورش، ابتدا از شناسایی آن امتناع شد و آنگاه که مورد توجه قرار گرفت به نحو نادرستی بازنمایی گشت و در نتیجه امکان یافتن راه‌حلهایی برای آن بسته شد.

عدم امکان اتکاء به آمارهای کشوری برای شناسایی پدیده بیکاری در همین سال‌های مورد بحث، نویسنده کتاب را بر آن داشته تا با بررسی دو پدیده دیگر، یکی فقر و دیگری نوع اسکان مهاجرانی که در جست‌وجوی کار به ویژه به تهران می‌آمدند، تلاش کند تا نوع و ابعاد آن را شناسایی کند. مهاجرانی که مداخلات روزافزون شهرداری‌ها در تخریب مسکن‌های موقتی‌شان، آنها را ابتدا از موقعیت منفعل خارج و سپس در مقام یکی از گروه‌های فعال در جنبشی که از اواخر سال ۱۳۵۶ علیه استبداد سلطنتی رو به گسترش داشت وارد کارزار انقلابی کرد.

۴۵۰۰۰ تومان

■ زنان کارآفرین

کسب و کارهای خرد و بخش غیررسمی در ایران رکسانا بهرامی تاش، ترجمه مهشید کریمایی، ۱۳۹۹، ۲۸۱ ص
کند شدن رشد اقتصادی در دهه ۱۹۷۰ میلادی و سرزدن فقر مزمن و حاشیه نشینی گسترده و ماندگار در کشورهای غربی و کشف این امر که فرودستی، حاشیه نشینی و اشتغال غیررسمی هیچ گاه از جوامع جهان سومی ای که الگوی رشد غربی را پذیرفته بودند، رخت بر نبسته بود، بانی پژوهش‌هایی گشت که امروز در علوم اجتماعی تحت عنوان «مطالعات فرودستان» دسته‌بندی می‌شوند. مطالعاتی که در آغاز عمدتاً فرهنگی بودند و سپس به ترتیب سوبه‌های سیاسی و اقتصادی موضوع را مورد توجه قرار دادند. وجه اقتصادی این مطالعات در کشورهای خاورمیانه دیرتر از سایر نقاط جهان آغاز شد و در خاورمیانه نیز ایران در زمره آخرین کشورهای قرار گرفت که این نوع پژوهش‌ها در آن‌ها انجام شدند. کتاب حاضر در زمره یکی از اولین کتاب‌هایی است که بر وجه اقتصادی در «مطالعات فرودستان» تمرکز کرده و از این جهت، علاوه بر حصول به نتایج بدیع، فتح‌بایی نیز در این زمینه به‌شمار آید.

۱۰۰۰۰۰ تومان

■ هم شرقی، هم غربی

تاریخ روشنفکری مدرنیته ایرانی. افشین متین، ترجمه حسن فشارکی، ۱۴۰۰
سال‌های میانی دهه ۱۳۳۰ تا سال‌های پایانی دهه ۱۳۵۰، دوره‌ای محوری در تاریخ معاصر ایران به‌شمار می‌رود. طی این دوره، از اتکای اقتصاد به کشاورزی کاسته شد و صنعت جایگاه مهمی در این ساختار پیدا کرد. شهرنشینی رشدی شتابان یافت، دسترسی شهرنشینان به آموزش و بهداشت تسهیل شد و حکومت موفق گردید بخش‌های زیادی از زندگی اجتماعی و فرهنگی در کشور را که تا پیش از این دوره، از دسترس خارج بودند، تحت حاکمیت خود بیاورد. کتاب حاضر به دگرگونی نهاد خانواده در نتیجه این تغییرات می‌پردازد.

هم حکومت ایران و هم آن نیروهای خارجی‌ای که وی را به اتخاذ سیاست‌هایی تشویق کردند که به این تغییرات انجامید همگی بر اتکای این برنامه‌ها به نظریه مدرنیزاسیون یا نوسازی اصرار داشتند. از این رو در این کتاب نیز همین نظریه، چارچوب سنجش تأثیر این برنامه‌ها بر نهاد خانواده می‌باشد. حاصل کار، ارزیابی تأثیر نوسازی اجتماعی بر نهاد خانواده است و همچنین، سنجش خود نظریه مدرنیزاسیون به‌مثابه یک ایدئولوژی.

■ بازار و دولت در ایران

سیاست مکان بازار تهران

۶۰۰۰۰ تومان

آرنجگ کشاورزیان/ ابراهیم اسکافی، ۳۹۲ ص، ۱۳۹۹

کتاب حاضر اولاً تلاشی است برای محک زدن دیدگاه‌های مرسوم در مورد نقش سیاسی بازار از طریق طرح پرسشی ناظر بر فاعلیت پرنج سیاسی بازار از اعتراض به قرارداد رژی تا انقلاب ۱۳۵۷، در مقایسه با نقش منفعل وی پس از آن. دوم تلاشی است برای پاسخ به همین پرسش از طریق مفهوم‌پردازی بازار همچون مجموعه‌ای از شبکه‌ها که در کنش‌های شخصی اعضایش حک شده‌اند و در تعامل با دیگر همتایان، نمودی عینی می‌یابند. به این اعتبار، علاوه بر موشکافی‌های بدیع در انواع ارتباطاتی که هویت بازار در ایران را می‌سازند، کتاب حاضر را می‌توان تشریک مساعی جدی‌ای دانست در مبحث ناظر بر فاعلیت سیاسی گروه‌های اجتماعی و نهادهای سیاستگذاری که همواره هم از جذاب‌ترین و هم از مناقشه‌انگیزترین مباحث معطوف به مطالعه نظریه‌ها و تجارب دوران‌های گذار در جامعه‌شناسی سیاسی بوده‌است.

■ توانا بود هر که دانا بود

علم، طبقه و تکوین جامعه مدرن ایرانی، ۱۳۳۰-۱۲۸۰

۱۲۰۰۰ تومان

سیروس شایق/ مارال لطیفی، ۱۴۰۰

در نقش روزافزون طبقه متوسط در ایران از دهه ۱۲۹۰ تا دهه ۱۳۴۰ تردیدی نیست و با اینهمه تکوین این طبقه نه محتوم بود و نه سرنوشته. عوامل متعددی را باید مد نظر قرار داد تا بتوان هم روایت کاملی از فراز این گروه در این دوره به دست داد و هم فرود وی در ادوار بعدی. تغییر شرایط بین‌المللی ایران و تغییر سلطنت در آغاز قرن چهاردهم نخبگان علمی کشور را به مقام کارگزار اصلی تولید اجتماعی و فرهنگی حکومت جدید تبدیل کرد. نخبگانی که تغییر شرایط اسفناک کشور را منوط به انجام اصلاحاتی می‌دانستند که علم مدرن کلید گشودن باب آن بود. از این رو، علم هم ابزاری راهبردی شد در شکل‌دهی به جامعه مدرن ایرانی و هم عنصری مهم در گفتمان در حال تکوین ملی‌گرایی. مدعی کتاب حاضر آن است که شکل‌گیری و تأثیرگذاری طبقه متوسط، مدیون موفقیتی است که این گروه اجتماعی در هدایت این هر دو کارکرد برای علم به دست آورد و همزمان موفقیتش در گرد آوردن سرمایه‌ای اقتصادی که با تکمیل سرمایه فرهنگی‌اش، موجبات استقلالش را از دولت فراهم آورد.

■ زندگی خانگی و فرهنگ مصرفی در ایران

۸۰۰۰۰ تومان

انقلاب‌های داخلی در عصر مدرن

پاملا کریمی / ترجمه زهرا طاهری، ۱۴۰۰،

مطالعات ناظر بر مواجهه مدرنیته با فرهنگ و زندگی در ایران، بر تجارب حاصل از این مواجهه در قلمرو سیاسی و حوزه عمومی متمرکز بوده‌اند. این تجارب بارها، هم از منظر قدرت دولتی و هم از منظر کنش‌های اجتماعی و مردمی، موضوع نقد و بررسی بوده‌اند. در نسبت با آن مطالعات، سهم بررسی‌هایی که به حوزه خصوصی و مشخصاً زندگی خانوادگی و فرهنگ مصرفی در ایران پرداخته‌اند ناچیز است. کتاب حاضر، با مطالعه تغییراتی که در آداب و رسوم و قواعد و قوانین حاکم بر فضای خانگی در ایران در چارچوب مواجهه نامبرده، پدید آمدند، در زمره معدود سعی و تلاش‌هایی به‌شمار می‌آید که در سال‌های اخیر برای رفع کاستی در این حوزه صورت گرفته‌اند.

تحقیقاتی که در این کتاب منتشر شده‌اند خود گواهی هستند بر اهمیت موضوعات این حوزه نزد طیف گسترده‌ای از کنشگران اجتماعی و سیاسی، علمای دینی و متخصصان معماری و فعالان تجاری و بازرگانی.

۷۵۰۰۰ تومان

■ شکل‌دهی به هویت ملی ایرانیان

انگاره وطن برگرفته از تخیل مکان در اندیشه‌های اسلام و ایران باستان

علی مظفری / ترجمه علی رفاهی، ۱۴۰۰،

جایگزین شدن نظم سیاسی جهانی متکی بر امپراطوری‌ها توسط نظمی متکی بر دولت‌ملت‌ها طی روندی چهارصدساله به‌وقوع پیوست. آغاز آن، با سرزدن جنبش‌های اصلاحگری دینی در قرن شانزدهم میلادی همراه بود و پایانش، مستلزم دو جنگ جهانی. ایران، همچون یک موجودیت سرزمینی دیرپا و یک فرهنگ کهن با یک سابقه طولانی در همزیستی اقوام مختلف، هم در آغاز این بحران، سعی و تلاشی توأم با موفقیت به معنای تأسیس دولتی ایرانی انجام داد و هم در پایان راه در تثبیت و تحکیم آن دولت.

اکنون بدان صورت که در این کتاب توضیح داده شده است، این تلاش و تکاپوها در دو دوره نامبرده به تبیین دو انگاره از «وطن» انجامیدند که اغلب در هر دو سطح عام و رسمی یکدیگر را تقویت کرده‌اند. با اینهمه همانطور که در این کتاب از طریق ساخت و سپس بازسازی موزه ملی ایران توضیح داده می‌شود، در تاریخ معاصر ایران دوبار تلاش بی‌حاصلی انجام شد برای رسیدن به درکی یکپارچه از وطن که فقط بر پایه یکی از این دو انگاره استوار باشد. نتیجه آنکه وطن همچون مفهومی ناپایدار و مبهم باقی ماند.

■ اوّل اصلاح اقتصادی

مجموعه مقالات علی اکبر داور، به کوشش حسن رجبی فرد، ۱۴۰۰ در بسیاری از مطالعات ناظر بر تاریخ معاصر ایران، منشأ پویایی‌های این تاریخ، تکاپوهای فکری و نظری نخبگانی به‌شمار رفته‌است که علاج مشکلات کشور را منوط به حلّ و فصل کشمکش میان دوگانهٔ سنت و مدرنیته بر سر حقوق سیاسی مردم می‌دانستند؛ کشمکشی که نهایتاً به انقلاب مشروطه

انجامید. حال آنکه اوّلین محلّ بروز تنش میان سنت و تجدد نه بر سر حقوق سیاسی بلکه بر سر سازماندهی دستگاه دولت و تأسیس دیوانسالاری متمرکزی بود برای تضمین هدایت عقلانی‌سازی حیات شهروندان. ساختاری که در آن، میان خدمت به حکومت مطلقه و بهبود زندگی آحاد ملت تناقضی دیده نمی‌شد.

مواجههٔ حکومت مشروطه با مشکلات سهمگین و بروز نگرانی از ناکام ماندن آن، برخی از نخبگان کشور را بار دیگر به لزوم بازسازی عاجل دستگاه دولت و دیوانسالاری‌اش متوجه کرد و موضوع حقوق سیاسی مردم و مشروط کردن قدرت به قانون را به امری ثانوی مبدّل ساخت.

علی اکبر داور که در این کتاب مجموعهٔ مقالات او در دفاع از چنین دیدگاهی در فاصلهٔ بهمن ۱۳۰۱ تا آبان ۱۳۰۲ به انضمام تعداد دیگری از نوشته‌هایش منتشر می‌شوند، خود در ادوار بعدی تلاش بی‌وقفه‌ای را برای تأسیس دستگاه دیوانسالاری مدرن تا زمان خودکشی‌اش در ۲۰ بهمن ۱۳۱۵ کرد.